

Д.М. Одарченко, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.С. Ковалевська, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

В умовах трансформації освітнього простору України вища освіта набуває всеохоплюючого значення, що спрямоване в майбутнє, на основі використання і зміцнення національного інтелектуального, культурного, соціального, наукового та технологічного потенціалу. Необхідність реформування системи вищої освіти України ґрунтується на засадах підвищення рівня її якості, обумовлюється процесами глобалізації та формування позитивних умов для індивідуального розвитку особистості. Основними завданнями модернізації вищої освіти в Україні є: особистісна орієнтація вищої освіти; формування національних та загальнолюдських цінностей; створення для громадян рівних можливостей у здобутті вищої освіти; постійне підвищення якості освіти, оновлення її змісту та форм організації навчально-виховного процесу; запровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій; формування в системі освіти нормативно-правових і організаційно-економічних механізмів залучення і використання позабюджетних коштів; підвищення соціального статусу і професіоналізму працівників освіти, посилення їх державної та суспільної підтримки; розвиток освіти як відкритої державно-суспільної системи; інтеграція української вищої освіти до світового освітнього простору.

Аналіз досвіду впровадження освітніх інновацій дає змогу зробити висновок, що перед закладами вищої освіти (ЗВО) ставляться завдання щодо технічної, технологічної та організаційної модернізації освітнього процесу; удосконалення змісту програм і курсів; технологічної перепідготовки викладачів та управлінських структур закладів освіти. При цьому впроваджуються стандартні інноваційні технології та методики, які адаптуються до вимог та рівня організаційного забезпечення у конкретному ЗВО. Здійснюється конструювання змісту освіти відповідно до наукових, технологічних та практичних досягнень науки і практики; запровадження індивідуально-орієнтованого стилю спілкування між педагогом і студентом; індивідуалізація процесу фахового розвитку студентів. Реалізація підготовки в системі вищої освіти конкурентоспроможного на ринку

праці фахівця передбачає академічну і трудову мобільність студентства задля розширення можливостей навчання. Мобільність студентів досягається шляхом забезпечення студентами доступу до навчальних можливостей, а також відповідних сервісів; сприяння європейському співробітництву щодо забезпечення якості освіти з метою вироблення порівнянних критеріїв та методології; просування необхідних європейських стандартів у галузі вищої освіти, зокрема щодо розробки навчальних планів, співробітництва між освітніми закладами, мобільності схем та інтегрованих навчальних, дослідницьких та виховних програм.

Академічна мобільність є пріоритетом для особистого і професійного розвитку студента, що розвиває уміння вибирати шляхи взаємодії з навколишнім світом; формує здатність мислити в порівняльному аспекті; здатність усвідомлювати недостатність знань, яке визначає мотивацію до навчання. Викладацька діяльність, при цьому, повинна сприяти самопізнанню і розвитку студентів, що значною мірою допоможе їм розвинути свої здібності й побудувати власну освітню траєкторію, а також сформувати суб'єктивний досвід емоційно-ціннісного ставлення до засвоєваних знань. Успішна професійна діяльність майбутніх випускників нерозривно пов'язана з рівнем розвитку особистісних компетентностей, необхідних в сучасних соціально-економічних умовах: прагнення до успіху, мобільність, активність, упевненість, відповідальність. Компетентності – це насамперед замовлення суспільства на підготовку його громадян, їх перелік багато в чому визначається узгодженою позицією соціуму в певній країні або регіоні. Тому запровадження компетентнісного підходу у національній освіті повинно бути спрямоване на забезпечення вищого рівня компетентності особистості, адже саме компетентність дає можливість визначити особистісний розвиток випускника, потенціал самореалізації в суспільстві, готовність пристосовуватися до потреб ринку, приймати швидкі та правильні рішення. Перспективність реалізації компетентнісного підходу полягає в тому, що фахівець може успішно й ефективно відповідати на виклики суспільства і є готовим до постійного оновлення знань і навчання впродовж життя. У різних сферах сучасного життя, підготовка компетентного спеціаліста є однією з потреб суспільства.

Таким чином, головне завдання модернізації системи вищої освіти є впровадження компетентнісного підходу, що сприяє розширенню академічного та професійного визнання й мобільності, співвіднесення кваліфікацій та дипломів фахівців європейської освітньої галузі.